

dotčen závazek žalované strany nahraditi žalobkyni škodu vlastním zaviněním způsobenou. Této podmínky v souzeném případě není. Uplatněný nárok na náhradu škody jest vlastním a samostatným nárokem žalobkyně, nikoliv pouhým příslušenstvím nebo soukromoprávním důsledkem služebního poměru jejího zemřelého manžela. Neplatí proto pro něj pravidlo §u 1304 obč. zák. o poměrném dělení škody mezi škůdcem a poškozeným, zavinily-li škodu obě strany. Marně se pokouší žalovaná strana dovoditi z §u 12 o pensijním pojištění, podle něhož vdově přísluší důchod jenom, když manžel měl sám při smrti již nárok na důchod starobní neb invalidní, že, zavinil-li zemřelý sám ztrátu pojištění, musí vdova nésti následky. Poněvadž nárok vdovy na důchod kotví v právu veřejném, jest případné zavinění jejího manžela vůči ní právě tak zaviněním třetí osoby jako zavinění žalované firmy. Ku rozdělení náhradní povinnosti mezi žalovanou stranu a pozůstalost po Jindřichu Š-ovi neposkytují ani všeobecné předpisy o náhradě škody ani ustanovení pensijního zákona podkladu. Naopak příznává sice § 73 pensijního zákona v doslovu upraveném cís. nařízením ze dne 25. června 1914 čís. 138 ř. zák. pojištěnci právo, ač mu to neukládá za povinnost, aby se sám přihlásil k pojištění, ale dodává výslovně, že se tím neruší povinnost zaměstnavatele, by tuto přihlášku učinil. Podle §u téhož zákona jsou bezúčinny všechny úmluvy zaměstnavatele se zaměstnancem o změně ustanovení zákona ke škodě pojištěných osob. Žalující firma byla proto povinna bez ohledu na případné svolení nebo přání zemřelého Jindřicha Š-e přihlásiti ho k pojištění, jakmile se stal pojištěním povinným, a ručí sama žalobkyni za celou škodu, jež jí vznikla zanedbáním této povinnosti, bez ohledu na důvod zanedbání a bez ohledu na případný souhlas neb dokonce snad i popud pojištěním povinného manžela žalobkyně. Případná jeho spoluvina nemůže míti na žalovaný nárok vlivu. Jinou jest otázka, byla-li žalovaná strana oprávněna v případě spoluviny Jindřicha Š-e hojiti se částečně na jeho pozůstalosti podle §u 1302 obč. zák., ale tato otázka není předmětem projednávaného sporu.

Čís. 6712.

Nejde o změnu žaloby ve smyslu §u 235 c. ř. s., žalováno-li původně o plnění a změnil-li žalobce za sporu návrh žalobní v tom směru, by bylo určeno, že mu přísluší žalobní nárok, aniž by byl změněn žalobní důvod.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1927, R I 1182/26.)

Žalobce domáhal se v žalobě na bance B. zaplacení. Ježto však za sporu bylo bance povoleno přiročí, změnil žalobní návrh v tom směru, že se určuje, že jest žalobní nárok po právu. Soud první stolice změny žaloby nepřipustil, rekursní soud změnu žaloby připustil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Původní žalobní prosba zní: »Žalovaná strana banka B., jest povinna zaplatiti žalobci zažalovaných Kč 76.319.46 s 5%ními úroky ode dne 1. července 1923 a útraty sporu do 14 dnů pod exekucí.« Při ústním líčení dne 23. října 1926 rozšířil žalobce tuto žalobní prosbu na 102.393 Kč s 5%ními úroky od 1. července 1923 a útratami, omezil však napotom žalobní nárok při témž ústním líčení na 75.000 Kč a daň z obratu s úroky ode dne žaloby. Po té však prohlásil, že mění vzhledem k příročí žalobní prosbu potud, že navrhuje, by bylo určeno, »přísluší mu žalobní nárok po právu, eventuelně učinil návrh na určení v tomto směru.« Následkem ohražení se žalované strany proti tomu z důvodu, že jest prý to nepřipustnou změnou žaloby, prohlásil soud usnesení, že se žalobcem navrhovaná změna žaloby nepřipouští, že však se připouští návrh určovací, poněvadž žalobce nevykázal náležitosti §u 228 c. ř. s. Rekursní soud připustil navrženou změnu žaloby z důvodu, že nehrozí ze změny žaloby, když právní důvod žaloby zůstává tentýž, žádné stížení nebo prodloužení jednání. Dovolací recurs neprávem proti usnesení rekursního soudu poukazuje k tomu, že prý se zde jedná vlastně o určení skutečnosti a nikoli práva a že není žaloba o určení přípustnou, poněvadž je možnou žaloba o plnění, neboť o těchto podmínkách žaloby určovací by bylo soudu uvažovati až teprve při vynášení rozsudku. V tomto období sporu lze pouze přihlížeti k tomu, zda jsou tu podmínky §u 235 c. ř. s. a dlužno s tohoto hlediska říci toto: Žaloba na plnění a žaloba určovací rozlišují se tím, že tato žádá o soudní výrok o jsočnosti určitého právního poměru, ona vedle uznání tvrzeného právního poměru — jehož ve výroku rozsudečném není vždy třeba — stanovení povinností z něho pro žalovaného vyplývajících a o soudní příkaz ku splnění těchto povinností (§ 409 c. ř. s.). Žalobní důvod jest v obou případech týž: sporný právní poměr —, v tomto případě poměr mandátní, námezdní, sprostředkovatelský. Návrh na rozsudek odsuzující vyvozuje jen více důsledků z poměru toho nežli žaloba určovací; dožaduje se v poměru k poslední ně č e h o v í c e, nikoli něčeho jin é h o. Neobsahuje tedy přechod od žaloby na plnění k žalobě určovací — po zahájení rozepře — žádné z m ě n y žaloby; neboť žalobní prosba se pouze bez změny žalobního důvodu ve věci hlavní o b m e z u j e (§ 235 čís. 4 c. ř. s.). (Viz Kleins Vorlesungen str. 197 a 198). Nebylo proto ku připuštění žalobcova návrhu zapotřebí ani souhlasu žalované strany ani rozhodnutí soudu, neboť k omezení prosby žalobní přísluší žalobci právo v každém období sporu (§ 235 c. ř. s. druhý odstavec a contr. a výklad min. spr. k §u 483 c. ř. s. bod 1).

Čís. 6713.

Třebas pro původní dodávku byla smluvena tehdejší německá měna, ač smluvníci neměli sídla v Německu, jest pro otázku, v jaké měně jest splnění závazek, vzniklý zrušením smlouvy (vrácení zálohy), rozhodným jedině předpis §u 905 obč. zák. a čl. 325 a 336 obch. zák.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1927, R I 1204/26.)